

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI ARAK: $\frac{1}{1}$ évre 20 kor.,
 $\frac{1}{2}$ évre 10 k., $\frac{1}{4}$ évre 5 k. Egyes szám ára 8 f.

Felelős szerkesztő: **Dr. Weisz Ignác.**
Szerkesztő: **Győr Imre.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Brassó, Kapu-utca 64. sz. — Telefon: 177.

Az ujságíró.

Szabadjon úgy kezdeni, amint szeptember elseje óta minden nap kezdődik néhány száz ujságikk: még nyílnak a kertben az őszi virágok, még zöldel a nyárfa az ablak előtt. Igen. Még nyílnak, de már megnyílnak a kongresszusok! Kongresszus itt, kongresszus ott. Budapestre is jutott a kongresszusokból néhány, de hát mi mégis messzebb megyünk témaért. Berlinbe, ahol az ujságírók tartottak kongresszust a minap. Nagy volt a becsületük a sok cvikkeres ujságíróknak, a a görbe orru zsidógyerekeknek. Bülow, a nagyhatalmu birodalmi kancellár gázult nekik, s kedvükért a trónörökös bon-mottók megtanulására kényszerítette fejedelmi agyát.

És az ujságírók duskáltak a földi jóban, sok minden emlékén kívül egy kijelentés emlékéit is elhozták magukkal. Bülow miniszter mondotta az összegyűlt ujságíróknak. Nem valami szokatlan kijelentés volt, sokszor hallott az a sok ujságíró szebbet is, okosabbat is, de hát érdekessé teszi mégis, hogy Bülow mondotta. A hatalmas kancellár a sajtó hatalmáról beszélt, s azt kérte, hogy ezt a hatalmat a nemzetek közti egyetértés megszilárdítására használják fel az ujságírók.

Annyira átment a köztudatba, hogy a sajtó a hatodik, vagy nem tudom hányadik nagyhatalom, hogy a birodalmi kancellár premisságában senki sem talált ujat,

Sajnos azonban igazság sincs benne. Az csak fikció, áltatás, hogy a sajtónak hatalma van. Ezzel bohém lovagjai az ujságírásnak, szegény rab-szolgái a betűnek csak áltatják magukat. Akik a kifizetetlen pikoló mellett ábrándoznak az ujságicikkjeik hatásáról, s arról, hogy miként vivnak tollukkal diadalmas csatákat magasztos küzdelmeket. Ez a hitt teszi elviselhetővé a tudatot, hogy a kávéházi főpincér dühösen néz az asztal felé észrevehetőleg sajnálva a pikoló árát, amelylyel a kócos haju, angol bajszu ifju, katonája a sajtónak bizonytalan időig adósa marad.

Nem hatalom a sajtó. Hiszen csak meg kell nézni e hatalom katonáit, szegények azok, sápadtak és kevés véreik, csillogó szemükben nem csak ábrándok csillogása látszik, hanem a tüdővész láza, sőt nem egyszer a kopálás keserve.

Az, hogy az ujságíró olykor udvari tanácsos lesz, vagy bérpalotát építhet a József-köruton, olyan különös

szerencse, ami még kirivóbbá teszi a többiek szegénységét, nyomorúságát. Az hogy ordó csillog egy-egy ujságíró selyembélésű frakkján, még nyilvánvalóbbá teszi, hogy sokan vannak, akiknek rendes kabátjuk sincs.

Nem a közkeletű felfogásnak hódol ez a néhány sor írás. Nem annak a felfogásnak, mely néhány bácsival azt mondatja: „*én nem törődöm, mit írnak rólam az ujságok.*” Az emberek sem azzal törődnek, hogy mit írnak róluk, hanem azzal, hogy miket olvasunk róluk. Ezzel aztán annál jobban.

Ez azonban aztán nem az ujságírók hatalmát jelenti. Csupán azt, hogy félnek tőlük. A félelem még nem ad hatalmat. Ezt az ujságírók megszerezhetnék ugyan maguknak, ha nem tekintenék az ujságírást olyan természetű foglalkozásnak, amely együtt jár azzal, hogy ők maguk hajba kapjanak.

Pásztor Endre.

Brassó, szept. 29.

Az 50 százalékon aluli városok ne kapjanak segélyt. Megindult annak idején az a mozgalom, mely szerint a városok tisztviselőik fizetésének kiegészítésére kérjenek államsegélyt. A mozgalom nem maradt eredmény nélkül, mert — mint azt an-

Kereszt.

—A Brassói Lapok eredeti tárcája.—

Tele van mind a két szemem könnyel. Vér csurog a lelkemből. Érzem, amint hull-hull piros, forró csöppje, lázongó lelkemnek égő könnye és sajog nagyon-nagyon, ahol hullásában végig szánt a lelkemen.

Reám borul a téli napok korai homálya és hasztalan erőlködöm, védekezem, betakar ez az átláthatatlan szomorú, nehéz sötétség és szinte fojtogatja a lelkemet, mely ragyogást keres, repülni szeretne, égni lobogva lánggal, dacosan, diadalmasan és amely most vergődik, vonaglik kinosan, könnyű röppenésének korlátokat vet az irigység, rosszasság és más emberek önző butasága.

Szürkeség és szürkeség és egyhangú unalom. Ahova csak lépek. És rög és kő, sötét mély gödör, melyeket átrepülni oly könnyű lenne, ha fölemelkedett lelkem szárnyait meg nem dobálna a felém hajított kő. Gőnyedve, kerülgetve, vánszorogva pedig nem tudok

lépkedni, hasztalan húz sárba a vállamra rakott nehéz kereszt.

Kereszt. Kemény fából ácsolt durva munka. A Megváltó hurcolta keserves kálvárián végig a Golgothára. És hurcolja most egy életen keresztül minden ember, vállaira rakják erőszakkal és nem tudja egyikünk sem, mikor feszítik föl reá. A gyengébbet előbb, később az erőset, de egyszer bizonyosan megteszik, akár van reá ok, akár nincs. Irigység, rosszakarát és butaság, megannyi éles szeg, sulyos vaskalapács, melyet gondolkodás nélkül vernek élő husába a kárörvendők, akiknél ott van mindig a töviskoszoru is. Élőknek csalán, tövis, bojtortján jut, koporsónak disze a virágkoszoru.

Szenvedés, embersors, akit elkerült, az nemis élt. Örvezdeni, vigadni a boldogságnak, megbecsülni és értékelni a gyönyörűséget csakis az tudja, aki sokat sirt, sokat szenvedett, amint hogy a nappali ragyogást is csak az képes igazán élvezni, aki ismeri szomorú, vigasztalan sötétségét hosszú éjszakáknak. A szív fájdalmas gyötrődése

öröktől fogva van és csak pillanatnyi boldog felragyogás a léleknek. Buborék, amely támad és elpattan, komor borulása, villám vilanása, sötét éjszakában föllobbanó tűz, csillogó, színes lidércfény, amely besüppedt, megroskadt sirok fölött születik.

A sáros utca minden hűvössége, nedvessége beleveszi magát a lelkembe és a vörösré fűtött kandalló mellett csak a bőröm ég.

Kereszt. Két darab egymásba ölelkező fadarab, hitvány, egyszerű, szegényes jele a sirnak, mely fekete üregének sötét titokzatos-ságával egy életen keresztül hívogat. Hideg és dohos, mint a százados pince, melynek pókhálós faláról gyöngyözve hull a föld nedvessége, nyirkos, penészes, borzalmas, de-csendes, végnélkül csendes, néma és nyugalmas, zavartalan pihenő ellobbant életnek.

A kinyújtózkodott ember elhelyezkedésére alkalmas hely, csak szűk és fekvő helye kemény. De aludni nagyokat lehet benne és egy csöppet sem baj, hogy a beraktározott ember mellkasát összetöri az üregbe hullott, taszított sok-sok rög.

Transsylvania étterem. Kávéház.

Kőbányai részvénytársaság). Rezső-körut. Naponta Diek Gyuri hangversenyez.

Elegánsan berendezve és minden kényelemmel ellátva. — Valódi szénaverősi és bolkaesi borok. — Asztaltársaságok, bankettek és lakodalmak részére alkalmas helyiségek. Jó és izletes ételek. Figyelmes kiszolgálás. Schusster Márton üzletvezető.

nak idején mi is megirtuk — az állami költségvetésben ily címen 2.000.000 kor. van felvéve. Most azonban a városok között felmerült az a kérdés, hogy tulajdonképpen mily arányban is részesüljenek a 2 millióból, mert hiszen ez az összeg kevés ahhoz, hogy minden város kellő segélyben részesülhessen. Erre nézve most egy furcsa indítványról értesülünk, amely úgy szól, hogy miután a 2 millió megfelelő felemelése nem remélhető hagyassanak a segélyezendő városok közül azok, amelyeknek pótdója 50%-on alul van mert ezeket elegendő földi javakkal látta el jó szerencsájuk s szükség esetén az 50%-ot meg emelni is lehet.

Brassó és a választói jog.

A Népszava titkos aktáiból.

Brassó, szeptember 29.

Egyik fővárosi esti lap — állítólag kormánypárti forrásból — a következőket közli a választói jogról.

A király megengedte a belügyminiszternek, hogy a választási törvényjavaslatot október havában beterjessze a Háznak. A reformról egyetlen javaslatot fog a Ház tárgyalni, még pedig azt, mely a napokban a kormány akaratára ellenére nyilvánosságra került. A kerületek beosztásáról nem lesz javaslat, hanem a választói jogról szóló törvénybe bevesznek egy paragrafust, mely a kormányt felhatalmazza, hogy a kerületek beosztását rendeleti úton szabályozza. A választói jogról szóló javaslat tárgyalására azonban február hóban, esetleg csak májusban kerül sor. A korona határozott kívánsága, hogy az ország a választói törvény miatt ne kerüljön ex-lex-be és a közös viszonylatokban se álljon be semmiféle zavar. Ezért le kell tárgyalni: az 1909 évi közös költségvetést, az 1909. évi rendes költségvetést, az 1909. évi rendes ujoncjutalékot és a bankkérdést. — Csak ezek letárgyalása után kerül a sor a választói jognak plenáris tárgyalására.

Szilaj, tüzes indulat, színes, lázas álom, sziklákat döngető akaraterő, kérkedő büszkedac, ha kihül, éppen elegendő egy piciny kicsike hely a marék hamu számára, mely a sokféle emberi indulatból visszamarad.

Húz, vonz a vágy a pihenés után, fáradtnak érzem magam, behunyom szemeim, hogy ne lássam a csillogást, amely hamis; unom a küzködést, a hangos lármát, a nyüzsgő vásári tarkaságból menekülni akarok, megpihenni, meg nyugodni vágyom.

És amikor úgy hiszem, hogy földig süttöt a kétségbeesés, összeroskadtam a súlyos kereszt alatt és szomorú életem égboltozatának fényes csillagai: bizalom, remény hit, egymásután alusznak ki és már-már helyet adnak a kétségbeesésnek, csüggedésnek, csalódásnak, hitetlenségnek, ragyogva támad föl képzeletemben az asszony: a hit, a bizalom, a szeretet, a cél, az élet. És a végtelen szelidség, puha lágyság nyomán hirtelen erő támad a lelkemben.

Elfeledem egyszerre minden szomorúságát életemnek és sok sok gyönyörűséggel telik meg a szívem, hogy látom és érzem fehér lelke nagy tisztaságának ibolya illatát.

És ha már ismét nagyon nagy a sulya a keresztnek és újból vére csurog lelkemnek, elrejtőzöm mindenki elől és titokban sirom ki magamat. De csak egy pillanatra, azután újból kezdem a küzdelmet és egész erővel, fölemelt fővel, dacosan indulok az utnak emberek közé.

A Népszava c. szocialdemokrata lap pedig folytatja az általa megkerített titkos akták közlését, a melyből itt adjuk a Brassó megyére vonatkozó adatokat:

3 szavazattal van felruházva 1686 választó. — Ebből magyar 30%, német 57·2%, román 11·2%, más nemzetiségű 1·6%.

2 szavazattal van felruházva 5452 választó. — Ebből magyar 31%, német 50·9%, román 16·8%, más nemzetiségű 1·3%.

1 szavazattal van felruházva 9512 választó. — Ebből magyar 38·%, német 31·6%, román 30%, más nemzetiségű 0·4%.

Ezekből munkás összesen 49%.

A közvetett szavazati joggal felruházható analfabéta szavazók (ösválasztók) a vármegyében 4215 szavazatot nyernek.

Ebből magyar 24·1%, német 4%, román 63·2%, más nemzetiségű 8·7%, Ezekből munkás 67·9%.

A szavazatok összességéből: magyar választó 33·6%, német választó 44·3%, román választó 21·5%. Ezeknek 33·1 százaléka munkás.

Nyilatkozat.

Brassó, szept. 29.

Felkérettünk az alábbi sorok közlésére:

A „Hétfalú“ 1908. szept. 27-iki számában megjelent „Tanfelügyelői rendelet“ című cikk helyreigazításul szíveskedjék becses lapjában a következőket közzétenni:

A brassói állami polgári leányiskola igazgatósága a brassói „Róm. kath. Plébánia Hivatalból“ f. évi szept. 15-én 697. sz. a. azon hivatalos értesítést kapta, hogy nagyméltósági gróf Majláth G. Károly erdélyi róm. kath. püspök szept. 26-án fogadja a tisztelgéseket. Ha ezen tisztelgésen résztvenni óhajtaná nevezett igazgatóság, úgy ezen szándékáról a fentnevezett hivatalt értesíteni szíveskedjék.

A brassói állami polgári leányiskola igazgatója ezen értesítést közölte a testülettel, mely elhatározta, hogy a tisztelgésen résztvesz. A testület — hivatalos ténykedésről lévén szó, — közölte határozatát dr. Pintér Gábor kir. tanfelügyelő úrral s egyszersmind felkérte, hogy a tisztelgés vezetését elfogadni szíveskedjék. Dr. Pintér Gábor kir. tanfelügyelő erre kijelentette, hogy a polgári iskola tantestületét csak az esetben vezethetné, ha a brassói áll. el. iskolák tantestületei is elhatározzák, hogy a tisztelgésben résztvenni óhajtanak.

A brassói áll. el. iskola igazgatója ez ügyben a többi iskola igazgatójával s ezek ismét a tantestületeikkel tárgyalván, a brassói áll. el. iskolák tantestületei abban állapodtak meg, hogy mindenkinek szabad elhatározására bízott a részvétel.

Kijelentjük, — amint a mondottakból is kiténik — hogy tanfelügyelőnk sem szóbeli sem írásbeli rendelettel nem szólított fel a tisztelgésre, ez irányban nem befolyásolt minket, ez ügyben teljesen szabad elhatározásunk szerint jártunk el, amit igazol azon körülmény is, hogy a tisztelgésben többen nem is vettek részt.

Ezen nyilatkozatunk közzétételére felkértük egyidejűleg a vasárnap megjelenő „Hétfalú“ című hetitapnak T. szerkesztőségét is.

Brassó, 1908. szeptember 29-én.

Tisztelettel:

Krbekné Liber Etelka áll. polg. isk. igazg.

gató, János Lajos belv. igazgató, Sára András óbrassói igazgató, Nagy Gyula bolonyai igazgató, Kubányi János brassó-bolgárszegi igazg. helyettes az áll. el. iskolánál.

HIREK.

Brassó, szept. 29.

A levegőjárás mámorosai.

(ys.) Mindig megborzongunk, valahányszor azt olvassuk, hogy az ember kutató szellemének a nyugtalansága ismét áldozatokat követelt. Megborzongunk, de eltélünk egyszersmind titkos büszkeséggel, — hogy ime az ember tanúságot tett ismét magasra hivatottságáról, amikor életét, testi épségét áldozta fel szinte emberfölötti cél elérésére. És ez a titkos büszkeség megszáll bennünket mindig; történjék bár ez az áldozathozatal az emberi haladás bármely irányában fekvő cél elérésére.

A közelmúltban számos alkalom volt ismét meghatottsággal látni az emberi önfeláldozásnak klasszikus példáit. Számos alkalom volt az újságtudósításokból kiemelkedő nemes profilját látni olyan embereknek, akik éppen a legjobb úton voltak, hogy a hosszú és keserves küzködés után vagyont, dicsőséget, sőt örökkévaló nevet biztosítsanak maguknak, a mikor a mostoha véletlen legtöbbször nemcsak vagyont, de testileg is tönkre tette őket. Lehetetlen meghatottság nélkül nézni ezeket az embereket, akik szárnyakat kölcsönöznek maguknak, hogy léggömbjeikkel, szárnyas gépeikkel magasabb régiókba emelkedjenek, amint lesújtódnak a földre, a földi göröngyre, hogy ott végezzék életüket, melynek pedig céljául azt tűzték ki, hogy fölemelkedjenek, elrepüljenek a földi göröngyről a messze, tisztán kékellő levegő-égbe...

Kész tragédia ezeknek az embereknek a sorsa s ennek a sorsnak a szemlélete van legalább is olyan megborzongató, mint a vérben és könnyben áztatott görög tragédiáké. Sőt annyiban magasabb rendű a jelenkor fiainak a tragikuma, amennyiben az ő szenvedéseiknek önkéntes az tette elhatározás a következményei, míg a görög tragédiák embereinek a tettei rendesen nem maguknak az emberek elhatározásának, hanem magasabb, végtetszerűleg ható hatalmak működésének tudhatók be.

Nem csodálni való tehát a titkos büszkeség, a mi elfog bennünket, valahányszor azt látjuk, hogy emberek, minden különösebb kényszer nélkül, életüket kockáztatják annyi lesújtó, szerencsétlen példa után. Nem csodálni való különösen akkor, amikor azt látjuk, hogy ez az áldozat nemcsak nem csökkenő, hanem ellenkezőleg növekvő arányokban mutatkozik. Mert hiába pusztul ma el egy a bátor levegőjárók közül holnap két másik lép a küzdő-térre helyette.

És éppen ez az érdekes a dologban, ez a szünetnélküli, újra meg újra megismétlődő emberáldozat. Valami csodálatos, de lejes vonzó erőt sejtet az emberrel, vonzó erőt, amely mint a hammelni patkányfogó furulyája a gyermeket, úgy vonza maga után a felnőtteket.

Hogy mi ez a vonzó erő? nem tudjuk és nem is fogjuk megtudni valószínűleg sohasem.

Annyi bizonyos, hogy van valami felémelő, valami tette ingerlő annak a meg-

gondolásában, hogy én vagyok az első, aki a levegő-ég azurjában biztosan, célirányosan halad, s nem vagyok rábizva a légjárás kénye kedvére. A primus inter pares elve, az elsőség az egy vívásunk között mindig ösztökélte, nyugtalanította az embereket s így érthető, ha azok nem törődve az ember hekatombákkal, amit ennek a célnak az elérése követel, elszántsán rohannak feléje.

Mi pedig, egyszerű lelkesedők, csak hálával tartozunk a levegőjárás ezen mámorosainak, akik számunkra tálán az érzések új szenzációit teremtik meg, amikor arra iparkodnak, hogy kiemeljenek bennünket a közvetlen földfelület köréből, s fölemeljenek a levegőég birodalmába, ahol a mi szegényes földi látványaink megne-mesülve, megtisztulva, s a perspektíva egyengető hatása alatt mutatkoznak a csodálatos szín és fény pompában gyönyörködő szemeinknek.

Főispánunk az udvari bálon. Mikos Zsigmond gróf, vármegyénk főispánja meghívót kapott a spanyol király budapesti időzésének alkalmából a királyi pár tiszteletére a budai várban október hó 1-én megtartandó udvari bála.

Brassó védekezése a kolera ellen.

— **Mindenki figyelmébe!** Tegnap reggeli lapunkban megemlítettük egy hírünkben, hogy Budapestről nyert rendeleti utasításra sürgősen kolera kórházat állítottak tegnap Brassóban. Ugy tudjuk, hogy semmi okunk sincsen az ijedelemre, és tudjuk, hogy a kolera kórház sürgős felállítása csak helyén való óvintézkedés egy esetleges járvány fellépésének meggátolása céljából. Előre látó dolognak tartottuk a helybeli egészségügyi bizottság gyors intézkedését nemkülömbben helyén való a rendőrkapitányság alábbi intézkedése is, amelynek közlésére ma felkértünk:

„Tekintettel a fenyegető kolera veszélyre, felhivatnak a háztulajdonosok, házfelügyelők és lakók, miszerint az udvarokat, árnyékszékeket, istállókat, kamrákat, padlásokat és pinczéket a legnagyobb tisztaságban tartsák és a trágyadombokat hetenkint kihordassák. A szállodások, vendéglősök, és kávéház tulajdonosok kötelesek az árnyékszékeket mézstejjel fertőtleníteni; az asztal és ágyneműeket, valamint az evőeszközöket tisztán tartani, a vendéglő és kávéház padozatát hetenkint legalább egyszer forró luggal felmosni. A rendőrkapitányság ezen rendelkezéseket közegeivel ellenőrizi és az az ellen vétőket szigorúan fogja büntetni. A mézstej akként készítendő, hogy 1 Kg. égetett mézre 1 liter vizet öntünk, miután pedig a méz a vizet magába szívta és szét-esett, még további 3 liter vizet öntünk hozzá folytonos keverés közben, amíg végre a keverék tejszerű folyadékká feloldódott. Ezen szer mindenkor frissen, azaz a használat napján készítendő.

Brassó, 1908. évi szeptember hó 29. én.

A rendőrkapitányság.

— **A brassói kereskedelmi és iparkamara köréből.** A brassói kereskedelmi és iparkamara f. é. október hó 5-én, hétfőn, délután 3 órakor saját hivatalos helyiségében teljes ülést tart a következő tárgysorozattal. 1. Elnöki előterjesztések és jelentés az ügyforgalomról. 2. Az ipartörvény-tervezet második része. (A kereskedelemügyi miniszter ur 33.502. számú leirata.) 3. Véleményadás az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló törvényjavaslatról. (A keresk. miniszter ur 65.645. számú leirata.) 4. Véleményes jelentés ipari továbbképző tanfolyamok rendezéséről. (A keresk. miniszter ur 60.330. számú leirata.) 5. Véleményadás az új vasúti üzletszabályzat tervezete tárgyában. (A keresk. miniszter ur 65.142. számú leirata.) 6. Két 600-600 koronás ipari és egy kereskedelmi, kamarai ösztöndíj adományozása. 7. A brassói kereskedői egyesületek beadványa a kereskedelmi alkalmazottaknak a táppénznek a kerületi munkásbiztosító pénztárak által való kifizetése tárgyában. 8. A kamara 1909. évi költségelőirányzatának megállapítása. 9. Véleményadás Szász—Tyukos községnek évente két országos vásár tartása engedélyezése iránti kérvénye felett. 10. A marosvásárhelyi társkamara támogatás végett megküldött felterjesztése a koronaérték számítás kötelező elrendelése tárgyában. 11. Segély engedélyezések iránti kérvény. 12. A törvényhatósági ipartanácsok tagjainak megválasztása az 1909. évre.

A **kofákat megszámozzák.** A pénz- és kereskedelemügyi miniszteriumokban egy üdvös törvényjavaslatlall készültek el, amely a kofákat ép oly aggodalommal tölti el, mint amilyen örömet okoz a vásárló közönségnek. A javaslat értelmében a kofaságot numerushoz kötik ép úgy, mint a rendnek éber őreit, s a hordárokat. Minden kofa kap egy számot, amelyet látható helyen tartozik viselni. Elrendelik ez elővásárlási tilalmat s helyi piacot, rendszabályokat készítenek. A városba élelmiszerekkel terheit kőseket csak az esetben bocsátanak be, ha az illetők bizonyítvánnyal bizonyítják, hogy saját terményeiket, vagy tenyésztésüket szállítják a piacra. Akik a városból élelmiszereket visznek ki, minden esetben kiviteli vámot fizetnek. Szóval az élelmiszerekkel közvetítő kereskedést folytató egyének helyzetét annyira megnehezítik, hogy csak korlátozott számban élhetnek meg s csak a nap egy bizonyos órájától vásárolhatnak s így a fogyasztó közönség abba a helyzetbe jut, hogy magától a termelőtől vehet s nem lesz kénytelen a bevásárlásnál a kofákkal versenyre keln. Az új rend a jövő évben lép életbe.

A **háromfalusi mezőgazda ági szeszgyár.** szövetkezet, Tatrangon épülő szeszgyárosok bérbeadására vonatkozó minapi hírünkre módosítanunk kell, amennyiben a szövetkezet folyó hó 27-iki ülésén, a többi ajánlatok mellőzésével a bérleti szerződést Szegő Árpáddal végleg megkötötte és így az új vállalat Kereskedői gazdánk ezen törekvő tagjai lett.

— **A kivándorolt lelkesek ügyében.** Sok református lelkes él künn Ame-

rikában és ezeknek érdekében most a honvédelmi miniszter a közöshadügyminiszterrel megállapodásra jutott, az Amerikában élő ref. telkészek katonáskodásának ügye érdekében. E megállapodás értelmében a védtörvény 31 paragrafusában biztosított kedvezmény igazolására szolgáló bizonyítványokat a magyarországi ref. egyháznak az amerikai Egyesült Államokban működő lelkeszei részére, a védtörvény utasításában foglalt rendelkezéseitől eltérőreg szuperintendens (püspök) helyett a magyarországi ref. egyház konventjének elnöksége van jogosítva ezentul kiállítani. Ez a minisztériumi megállapodás a brassó vármegyei alispáni hivatalhoz is beérkezett tudomásvétel miatt.

Huseladás a hatósági mészárszékekben. A brassói közvágóhid gondnoksága értesíti lapunkat, hogy holnap a hatósági mészárszékekben (Központi mészárszék épülete) eladatik 2 sertés különként 60 fillérért, 2 növendék állat husa különként 44 fillérért, és egy bivaly husa különként 60 fillérért.

Egyházkerületi közgyűlés. A kolozsvári Ujság írja: Még nincs ugyan összehíva az erdélyi református egyházkerület közgyűlése, de mint értesülünk, nemsokára megjelennek a meghívók, melyek a gyűlési tagokat körülbelül november hetedikére fogják gyűlésbe szólítani. A közgyűlésnek aránylag kevés érdemleges tárgya lesz. Jóformán még ezek sincsenek előkészítve. A jövő hó folyamán fogja az igazgatótanács rendbeszedni előterjesztéseit. A kevés tárgyra s előkészületlenségre való tekintettel — no, meg hogy az idén már két rendkívüli közgyűlés is volt, — az igazgatótanács szívesen elállott volna a rendes közgyűlés megtartásától, azonban br. Bánffy Dezső ügyvezető főgondnok nem volt hajlandó beleegyezni a halasztásba, mi könnyen félreértésekre adhatna alkalmat.

Városok — egymás között. Nagyvárad városa átiratot intézett Brassó város tanácsához, melyben a városok részére kölcsönkötvény kibocsátási jogengedélyezése és ezen kölcsönkötvények adómentessége és bélyegilletéke ügyében a képviselőházhoz intézett feliratát pártolásra ajánlja és hasonló szellemű felirattal leendő támogatásra szólította föl. Az átirattal alkalmasint foglalkozik a városi közgyűlés.

A **philharmonikusok előiskolájában** a próbák csütörtökön este 7 órakor kezdődnek meg a Tornaiskola-utcai próbahelyiségben. Jelentkezhetni Krause Miksa karnagynál, (Kórház-utca 44) vagy az első próba összejövételen.

A **városi zenekar a Transylvániában.** A városi zenekar október 4-én, vasárnap este 8 órakor kezd meg állandó hangversenyeinek sorát a Schuster Márton vezetése alatt álló Transylvánia étteremben. Belépti-díj 60 fillér.

— **Találtatott.** 24 drb. inggallér, 6 méter parkét és 1 pénzestárcza kisebb pénzösszeggel. Mind e talált tárgyak átvehető a rendőrségen.

Lohr Mária ezelőti Kronfusz csipke vegyészeti tisztító és kelmefestő

ENERGIN

Egy egész doboz ára 2.50 korona.
Kapható a gyógyszerárakban, de biztosan az
ENERGIN VÁLLALATNÁL PÉCSETT,
mely 6 dobozt bérmentesen szállít, — 585

Legnathatósabb és legizletesebb hízaló és vértisztító szer

Számos előkelő orvostanár és szaktekintély által kitűnő eredménnyel kipróbálva!

Gyermekeknél. Siettet a járást és fogzást, eloszlatja a mirigyeket és az ótvart — biztosítja a csontok és izmok ép fejlődését — javítja és rendezi az emésztést.

Felnőtteknél. Utólrhetetlen vérképező, gyengélkedőknél erősítő és mirigyoszlító szer — mellbajosoknál megszünteti az izzadást és elősegíti a gyógyulást.

intézete, Budapest VII. Baross-utca 85 sz. a legmeglepőbb eredménnyel eszközl: csipkék, kelmék, ruhák és szövetek vegyi tisztítását vagy festését. Ruhák fejtelten állapotban is festetnek. Vidéki megrendelések a legpontosabban, jutányosan és gyorsan teljesítetnek. —1094—

GOLDSTEIN B.
melfűző különlegességek
Kolostor-utca 21.

Telefon — Távirat.

(Saját tudósítónk jelentései.)

Pártok egyesülése.

Budapest, szept. 29.

Hírlik, hogy a balpárt, a demokraták és a parasztpárt egyesült a választói jog érdekében.

Minisztertanács.

Budapest, szept. 29.

A kormány holnap minisztertanácsot tart, a melyen folyóügyeket fognak tárgyalni.

Kilépés a függetlenségi pártból.

Budapest, szept. 29.

Kmetty Károly, Esztergom képviselője kilépett a függetlenségi pártból.

Apponyi a királynál.

Budapest, szept. 29.

Gróf Apponyi Albert ma hosszabb kihallgatáson volt a királynál.

Apponyi a katolikus autonomiáról tett jelentést.

A választó-jog.

Budapest, szept. 29.

Gróf Andrássy Gyula a választói jogról szóló törvényjavaslatot a Nép-szavában történt leleplezés miatt már október közepén terjeszti be a képviselőházba.

A néppárt és a katolikus népszövetség elhatározta, hogy 100 ezer analfabétát megtanít írni és olvasni, hogy a választói jognak megfelelhessenek.

Bánffy visszavonul.

Budapest, szept. 29.

Báró Bánffy Dezső végleg visszavonul a politikától.

Apponyi beszámolója.

Budapest, szept. 29.

Gróf Apponyi Albert október 18-án tartja beszámolóját Jászberényben, mely

alkalommal nyilatkozni fog a választói jogról és a kormány programjáról.

Halálozás.

Budapest, szept. 29.

Budapesten meghalt Szentirmay Elemér, a híres dalköltő.

Tarnócán meghalt gróf Széchenyi Ferenc főrendiházi tag.

Küry Klára beteg.

Budapest, szept. 29.

Küry Klára, az egykori népszínház világhírű művésznője halálosan megbetegedett.

Allapota nagyon aggasztó.

Letartóztatott pénzhamisítók.

Budapest, szept. 29.

Makón letartóztattak egy kecskeméti pénzhamisító bandát.

Öngyilkos költők.

Budapest, szept. 29.

Párisban 12 költő, (drámaíró) egyszerre öngyilkos lett.

Tettüket életuntségéből követték el.

Cigányok és csendőrök harca.

Budapest, szept. 29.

Dédáról jelentik, hogy ott egy cigánybanda összetűzött a csendőrökkel.

A cigányok egy csendőrt leütöttek, mire a többi csendőrök a cigányok közé lőttek és 2 cigányt agyonlőttek.

Az anyatejtől

elválasztott gyermekek gyorsan kövérednek, erősekké és rózsás színűekké válnak, ha a tápláló SCOTT-féle Emulsiót szedik.

A gyermekek szeretik és könnyen emésztik a SCOTT-féle Emulsiót.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Orvosok és bábák az egész földkerekségen állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsiót,

mert ismerik azokat a kiváló eredményeket, a melyek a SCOTT-féle Emulsió nyomán keletkeznek.

Egy eredeti üveg ára 2. K. 30 f.

Kapható minden gyógytárban.

Nylittér.*)

Felhívtnak a t. o. kereskedők és magánzók, nőmnek Radó Aurelné született Dennefle Amáliának nem hitelezni, miután én ezen tartozásokért fizetési kötelezettséget nem vállaltok. (1091) **Radó Aurél.**

*) Ezen rovat alatt közölttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Egy 16 éves fiú részére,
ki az evang. szász gymnasiumot látogatja, teljes ellátás és lakás oly magyar családnál kerestetik, ahol a magyar nyelvet teljesen elsajátíthatja.

Ajánlatok irásban a „Kronstädter Zeitung” kiadóhivatalába küldendők. —1095—

Dr. Weiss Ignác
ügyvédi irodája

Buzasor, 11 sz. alatt van
a Zeidner-féle házban. (1092)

Női kalapok

a téli időnyre nagy választékban kaphatók:

Szegedyné Sándor Ilona

divatterme (1049)
Kapu-utca 68.

Ügynökök

kik sorsjegyeknek részletfizetésre való eladásával foglalkozni óhajtanak, magas jutalék mellett felvétetnek. Havonta 200—500 koronát jövedelmez. **Valuta Bank Részvénytársaság** Budapest, Váci-körút 48. (1093)

Varrógépek, kerékpárok és alkatrészek

a legjobb minőségben és legolcsóbb árban kaphatók részletfizetésre és ártelenítés nélkül.

Miklós József

Singer és társa bpesti cég bizományi raktárában. Brassó, Kapu-utca 29. Mechanikai javító-műhely.

Haszonbérbeadás.

A krizbai 17. számú telekjegyző-könyvben 2741. hrsz. és a földvári 12. számú tjkv.-ben 2048—2051 hrsz.-ok alatt, egy tagban levő, összesen 28 katasztrális hold területű első osztályú minőségű földbirtok folyó 1908. évi október hó 1-től hosszabb időre is haszonbérbe adó.

Értekezni özv. **Muntean Jordánné** szül. Hortsmann Mária tulajdonosnál Brassó, Bolgárszeg, kórház-sor 11. szám alatt.

Horváth Flórián

férfi-szabó üzlete

BRASSÓ, KAPU-UTCA 51. SZÁM.

Készít elegáns és legújabb divatu férfi-ruhát kifogástalan kivitel hávirészlet fizetésre is. Nagy raktár bel- és külföldi szövetekben. Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

reklám **SINGER** varrógépek
BRASSÓ,
Kapu-utca 23. sz.
Csakis a védjeggyel!

Kellemen Ferenc — gyógyszer-tára —
a „Fehér-templomhoz”
Kolostor-utca 8. szám alatt.
Ajánlja kitűnő saját készítményű eredménye, bíró:
Vénus crême 1 tégely — 80 f.
Vénus szappan 1 darab — 50 f.
Vénus powder 1 doboz — 1. f.
Pétrolin hajszesz 1 üveg 1.50
Nagy választék különlegességekben, ásvány-
vizekben, fűzőkben és gummifűzőkben.

Egyetlen próba meggyőző, hogy az udv. tan. Dr. Genersich
budapesti egyet. orvos-tanár Ó Mélt. által ajánlott és a
belügyminist. rendeletnek mindenben megfelelő, tiszta
(az igazi sósborszeszhez nem is való) hozzátétel nélküli

**Dr. KENYERES-féle valódi
SÓSBORSZESZ** a legjobb.

Kapható az ország minden előkelőbb kereskedésé-
ben és gyógyszerésznél (drogueria) ahol még nem,
direkt a gyárból.

— Nagy üveg 2 K. Kis üveg 1 K. Próbaüveg 30 f. —
Silány utánzatoktól megvéd, ha határozottan dr. Ke-
nyeres-féle kérünk.

Kenyeres Károly, Brassó.

Cs. és kir. orsz. szab. szeszfinomító, cognac, rum és liqueur-
gyár, Erdélyi szeszkülönlegességek és a Dr. Kenyeres,
orvos-féle gyógy-cognac, gyógykeserű-liqueur (gyógyfűkeserű) és
sósborszesz gyára. Alapított 1865.

A ki jó villásreggelit és egy jó
pohár **erdélyi bort** vagy frise-
sen csipolt sört akar inni, az
jöjjön a **tanács-házi pincébe**

Kodesch Viktor-hoz
szembe a közuti v. megálló hely v.

Elite-Kávéház

Lensor

(Czell-féle palotában)
Elegáns, kényelmes berendezés.
Gyors, figyelmes kiszolgálás.
Naponta kitűnő cigányzene.

Viharmentes

daróc-, nemez- és selyem-
kalap különlegességek

Tischler Henrik

BRASSÓ, Lensor 27.

JÓ BOROK

(asztali és palack borok)

A. Fehér kakas - .02
cimzett borkimérésben állan-
dóan raktáron vannak.

— Kapu-utca 20. sz. a. —

Központi Nr. 1. Szálló Brassó.

A város és vidék közönsé-
gének találkozó helye. Ké-
nyelmes, tiszta szobák. Gyö-
nyörű tánc- és étterem.
Kitűnő konyha. Velődi jó italok.
Pontos kiszolgálás. Omnibusz a
vasutállomás.
Whynanek József,
szállodás.

REDOUT KÁVÉHAZ
Brassóban.

Helybeliek és idegenek találko-
zó helye. — Nyitva naponta
reggelig.

Szolid kiszolgálás saját felügye-
letem alatt.

tisztelettel
Latzina Viktór

„A régi Tanács-házban”
Buzasor 4. sz.

alatt levő borkimérésben egy
helybeliek, mint idegenek

kitűnő borokat

pnak (Asztali és palackborok)

Pásztori Sándor

sodronyszövet-fonat, kert-
kerítés és ruganyos acél-
sodrony-ágybetétek gyára
BRASSÓ, Kórház-utca 32.

Stenner-trigyes „Oroszlán”
ó gyógyszer-tára.

Brassó, Kapu-utca 21. sz.

Lobogó-sósborszesz a legjobb szer reuma, csusz,
ischias stb. ellen, 1 üveg 80 fillér
és 1 kor. 60 fillér.

Paprika-sósborszesz kitűnő hatású reuma, csusz- és
húléseknél, 1 üveg 1 korona, és 2 korona.

Mitzi-creme legjobb szepítőszert szepítők,
májoitok, pat-tanások, stb.
ellen, 1 tégely 1 kor. 60 fillér.

Mitzi-Poudre kitűnő fehér, rózsas és
orvosi, 1 doboz 1 kor. 20 f.

Mitzi-szappan legjobb szappan pipere
szappan 1 drb. 1 kor.

Tyukszembalzsam kitűnő hatással
1 üveg 60 fillér.

Csukamáj-olaj fehér és sárga egészen
friss, kitűnő ízű 1 üveg
1 kor. 60 fillér és 1 kor. 20 fillér.

Tellmann V.

posztógyáros. BRASSÓ
Vár-utca 1. szám alatt.

Ajánlja saját készítményeit
mindenféle
posztó és flanellekben.

Foith György

kötőgyár, rövid- és szővő-áru üzlet
nagyban és kicsinyben
Kapu-utca 24. sz.

Saját gyártmányú kötött-áru. Min-
denféle harisnya és trikó-áru olcsón
és nagy választékban kaphatók.

Első brassói

mű és borotva homorúköszörülő

Nagy raktár
finom acélárukban.
Szolid kiszolgálás! Várás
Kapu-utca 16.

Eredeti „PFAFF” varrógépek

Wetzel Otto

BRASSÓ.
Weisz-Mihály-utca
30. szám alatt.
csakis a védjeggyel

SONKA és SZALÁMI!

FÜSTÖLT HUS! TORMÁSVIRSLI!

Elismert

izletes hideg felvágott, disznózsir,
paprikás- és füstös-szalona!

Naponta postai és vasúti szétküldés.

Mérsékelt szolid árak.

LEVERKAUS HENRIK

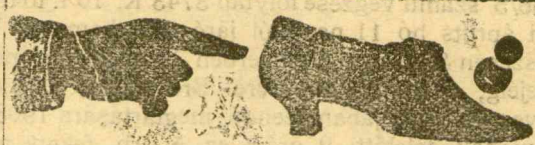
hentesár- és szalámi-gyára,
BRASSÓ, Hirscher-utca 6. sz.

Alapított 1873

Adler Lipót

utóda

Fényképezeti Műintézet
Brassó
Kapu-utca 14. sz.
Schuller József és Fia

VERESS VILMOS

Cipőraktára Tehén piac 9.

Nagy választék mindenféle divatu uri,
női és divat cipőkben

jutányos árak mellett
Saját gyártmány

mérték után megrendelések is jutányosan
eszközölhetnek.

Szőlő szálloda

Medgyes.

Ajánljuk ujonnan beren-
dezett szállodánkat.

Wéber és Arva.

ROTH VIKTOR

Medve gyógyszer-tára

a Hirscher-utca és Árvaház-utca sarkán.
(a színház közelében).

Elsőrendű sonkát szalámit
szalonat és legfinomabb
felvágottat a legjobb minő-
ségben ajánlunk illő árban

Nowotny Testvérek.

BRASSÓ.

Naponta postai és vasúti szétküldés.

Kitűnő
reggeli és uzsonnasütemény
valamint igen jó
házi kenyér kapható
a **SCHMIDTS VILMOS**-féle
sütődében.

Cerna-utca 2. és főutcájában Hirscher-
utca 6. szám alatt.

Binder Ede

órás.

Brassó, Kolostor-utca 7.

Europa szálloda mellett,

Nagy raktár arany-, ezüst-, acél-, nikel-,
fing-, ébresztő- és schwarzwaldféle órákban,
valamint arany és ezüst-ékszerek.
Javítások gyorsan és pontosan teljesítenek.
Kétféle szavatosság.

Popp E. Nőidivat-confect és fehér-
nemű kereskedés. Brassó
Kolostor-utca 13. - Tel. 273.

Minden idejében nagy választék a
legújabb bel- és külföldi női ruhászö-
vetekben, selyemben, kész kabátok
és pongyolák, valamint blúzok. Női
ruhák a legújabb divat, mérték és
modell szerint készítenek.

Melegasszonyi kelengyék kikészítése elv 1-
hetet.

A legjobb és legolcsóbb
beszerzési forrás
varrógépekben

bel- és külföldi gyártmány, Brassó,
Kapu-utca 30.

Mooser M.

— Varrógép raktár. —

Telt idomok

két hónap alatt a

Pilules Orientalés

által; az egyedüli szer mely az idomokat fejleszt, erősíti, helyreállítja és a női idomoknak kecses teltséget kölcsönöznek anélkül, hogy az egészségnek ártana.

821

Szavatolt arsen-mentes. Orvosi szak tekintélyek által elismerve.

Teljes tiloktartás. — Egy doboz használati utasítással 6 K 45 f. bérmentve.

Ratié J. gyógyszerháza, Páris.

Főraktár: Budapest, Török József, gyógyszerész. Király-utca 12.

Akar ön nőülni?

Nőktől (köztük olyanok törvényi gyermekkel, testi hibával stb.) kik 5000—500.000 K vagyonnal bírnak, megbízásunk van, megfelelő férjet keresni. Csak férfiak (ha vagyontalanok is) kiknek teljesen komoly a szándékuk és a kiskorúak ellen kifogásuk nincs, forduljanak: Schlesinger L., Berlin 18. (822.)

Cirkus Pikard

Elsőrendű társulatával megérkezett és a Kolostor-kapu előtti téren felépített sátorban október 1-én kezdi meg előadásait. — Bővebbet a falragaszok. (1081)

Fedett üveg terrasz,
társalgó a kertben.

Bejárat a szállodából közvetlen a Cenkhegy erdejébe.

Hotel „CONTINENTAL”

Elsőrangú nagyszálloda, Brassó a város központján

40 fényesen berendezett vendégszoba, fürdők és villanyvilágítás.

Társaskocsik minden fővontatnál, pontos kiszolgálás.

Mérsékelt árak.

Nyilvános telefon állomás helyben és Interurbán 132.

Sürgőnycim: Continental, Brassó.

Bővebb felvilágosítást készséggel szolgál a Continental szálloda IGAZGATÓSÁGA

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVÍZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESE- és HÓLYAGBAJOKNÁL

Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített, RENDKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VÍZ.

Üdit, gyógyít!

Orvosilag ajánlva

Ivógyógymódrára használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség: Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdön

969 sz. — 1908 végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a brassói kir. törvényszéknek 1907. évi 3447. számú végzése következtében 3743. kor. 10 fill. s. jár. erejéig 1908. évi április hó 16-án fogatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 870 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: 5 fekete női köntös, 3 darab kövekkel kirakott női öv nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a brassói kir. járásbíróság 1908. évi V. 666/5. számú végzése folytán 3743. K. 10 f. tőkekövetelés ennek 1908. évi április hó 11. napjától járó 6% kamatai, 1/30/0 váltódíj és eddig összesen 250 kor. 60 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, a 3 drb. női övre Brassóban, a tikkönyvi hatóság 5 sz. árverező szobájában leendő megtartására 1908. évi október hó 1-ik napjának délelőtti 9 órája az 5 drb. fekete női köntösre 1908. évi október 1-én d. u. 4 óra Szászhermány községben alperes lakására határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107 és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Brassóban, 1908. évi szept. hó 20. napján.

Tankó János
kir. bír. végrehajtó.

754 szám 1908. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a brassói kir. törvényszéknek 1908. évi 5255. polg. számú végzése következtében 1061 K. 03 f. s. jár. erejéig 1908. évi július hó 27-én fogatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 850 kor. becsült következő ingóságok u. m.: butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a brassói kir. járásbíróság 1908. évi V. 1037/2. sz. végzése folytán 1061 kor. 03 f. tőkekövetelés, ennek 1908. évi márc. hó 27. napjától járó 6% kamatai, 1/30/0 váltódíj és eddig összesen 26 kor. 50 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Brassóban, Katalin-utca 6. sz. alatt leendő megtartására 1908. évi szept. hó 30. napjának d. e. 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Brassóban, 1908. évi szeptember hó 8. napján.

Tankó János
kir. bír. végrehajtó.

Bámulatos olcsó ár!

Fekete-utca 35. sz. alatt.

—996

Jelentés.

Bevásárlási utamról hazaérkeztem, az őszi és téli időnyre a legújabb angol és francia

női ruhaszöveteket

minden minőségben és színben bevásároltam.

Mindenféle alkalmas ruhadiszek is kaphatók.

■lanellek bluzoknak! — ■Selymek bluzoknak!

Nagy választék gyász-szövetekben.

Nagy választék férfi-szövetekben.

Valódi szőrmegallérok hölgyeknek minden szőrmefajtából és fazonban, mint parti-árú a maradék-árú házbán:

Fekete-u. 35. sz. a. kapható.

Reschner Gyula

Napernyők! * Esőernyők!

Fabricius Károly fiai utódai Tellman és Speil

Buzasor 8. sz.

Szőnyegek

Linoleum

1027

Függönyök

Asztal és ágyterítők

Paplanok

különlegességi-osztálya az I-ső emeleten.

Legnagyobb választék!

Olcsó árak!

Figyelmes kiszolgálás!